

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

UČNI NAČRT

IME PREDMETA: film

Izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:

izbirni predmet (140 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Nina Ostan, Zavod RS za šolstvo; Urška Mlakar, Gimnazija Nova Gorica; Katja Peršak Hajdinjak, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Maja Šorli, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; mag. Ciril Oberstar, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; dr. Andrej Šprah, Slovenska kinoteka; Kristina Kamaladevi Mihelj, Gimnazija Nova Gorica; Mojca Dimec, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Samanta Kobal, Gimnazija Nova Gorica; Andrej Jus, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Igor Sviderski, Gimnazija Nova Gorica; Maja Delak, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Barbara Krajnc Avdič, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; mag. Jernej Jakelj, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Jernej Kastelec, Gimnazija Nova Gorica; Ludvik Rogan, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Darko Sinko, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Vid Hajnšek, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; dr. Tomaž Toporišič, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; dr. Klemen Dvornik, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; dr. Rok Andres, Šentjakobsko gledališče Ljubljana; mag. Ana Čigon, magistrica umetnosti; Predanič Matjaž, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana.

JEZKOVNI PREGLED: Katja Križnik Jeraj

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-film_gim-si-is-dv-teh-teh-si.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [262073603](#)

ISBN 978-961-03-1388-5 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 248. seji, dne 20. 11. 2025, določil učni načrt film za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program tehniške gimnazije in izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (izbirni predmet), ob pogoju, da se pridobi soglasje narodnih skupnosti.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dižake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:

Obvezno

Izbirno

Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspsit dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

8 Gimnazija | Zgodovina

Številka strani,
program izobraževanja,
predmet

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui. **SC** (2.2.2.1)
I: Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - Ut fuga. Nemperum fuga.

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

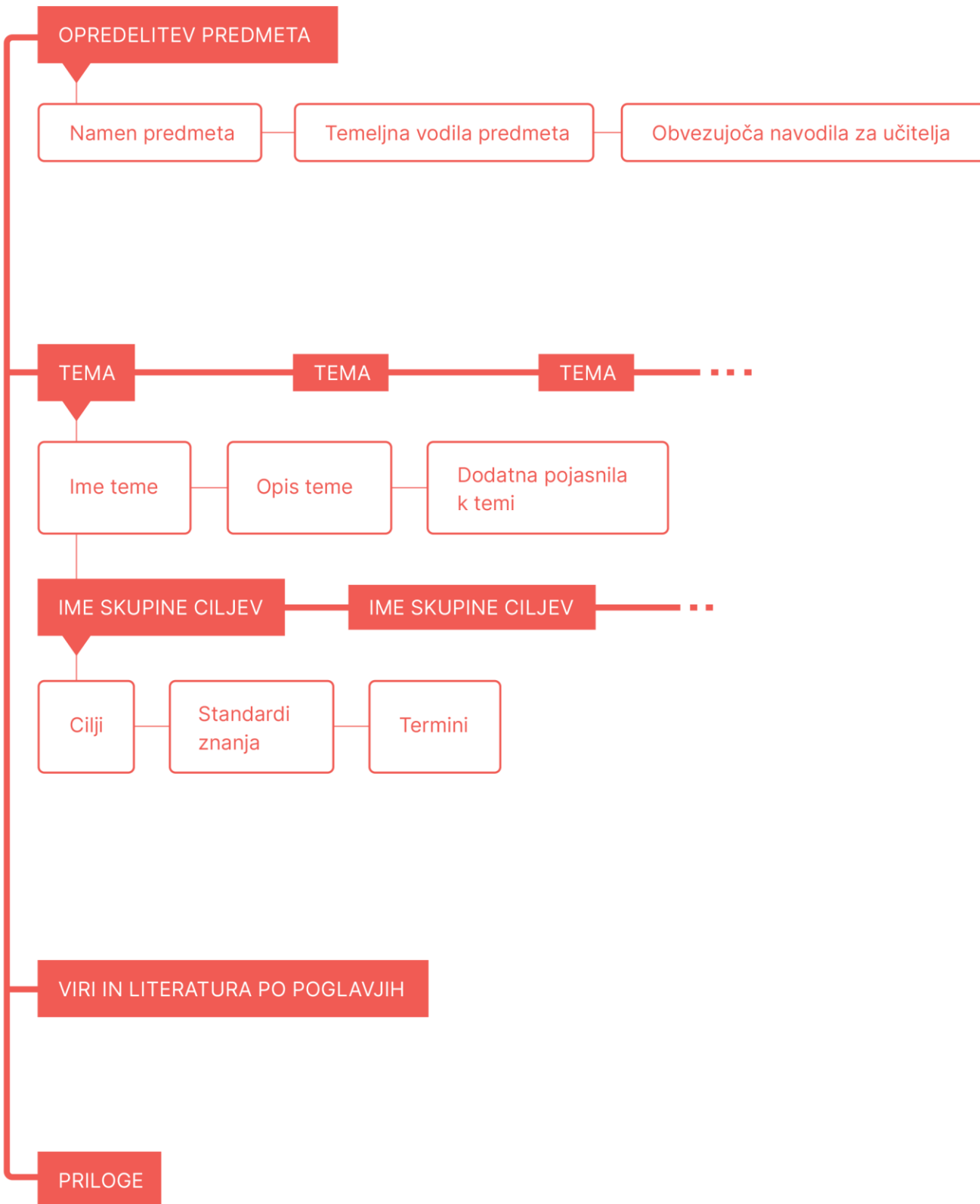
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 10

Obvezujoča navodila za učitelje 10

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 12

OSNOVE FILMSKE IZRAZNOSTI 13

FILMSKA IZRAZNA SREDSTVA 16

FILMSKA PRIPOVED 18

FILMSKA OBDOBJA - NEMI IN ZVOČNI FILM..... 20

STUDIJSKI, ZVEZDNIŠKI IN ŽANRSKI SISTEM 22

FILMSKA GIBANJA 24

FILM IN DRUŽBA..... 26

SPREJEMANJE FILMA 28

SODOBNA FILMSKA PRODUKCIJA IN DISTRIBUCIJA
..... 30

UVOD V FILMSKO PRIPOVEDOVANJE 32

SNEMANJE - PRAKTIČNE SNEMALNE VAJE 34

MONTAŽA IN PREDSTAVITEV 36

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH38

Opredelitev predmeta..... 38

Scenarij in režija 43

Snemanje in montaža..... 43

Filmski zvok 44

FILMSKA IZRAZNA SREDSTVA 44

FILMSKA PRIPOVED 45

FILMSKA OBDOBJA - NEMI IN ZVOČNI FILM . 45

STUDIJSKI, ZVEZDNIŠKI IN ŽANRSKI SISTEM . 46

FILMSKA GIBANJA 47

FILM IN DRUŽBA 47

SPREJEMANJE FILMA 48

SODOBNA FILMSKA PRODUKCIJA IN
DISTRIBUCIJA 49

PRILOGE 50

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Predmet film predstavlja področje, ki v najširšem zajetju opredeljuje vlogo in pomen kinematografske ustvarjalnosti kot ene osrednjih oblik raziskovanja razvoja naše izkušnje sveta in ustvarjanja mnenja o njegovih bistvenih stvareh. Predmet dijake sistematično seznaja z osnovnimi dejavniki filmske produkcije v ključnih komponentah njenega nastajanja, izražanja, razvoja, sprejemanja in vplivanja, tako na ravni odnosa do posameznika, kakor v razsežnostih širših družbenih okoliščin. Njegov temeljni namen je vzpostavljanje filmske kulture, ki postaja nepogrešljiv gradnik globlje kulturne osveščenosti, kritične družbene zavesti in splošne razgledanosti. V času, ko je medijsko posredovano avdiovizualno doživetje in doživljanje sveta postalo prevladujoča oblika sporazumevanja, se je okrepila vloga filma kot dejavnika, ki z razvejanim spektrom ustvarjalnih določil, pojavnih oblik in estetskih pristopov omogoča oziroma izboljšuje medsebojno komunikacijo in razumevanje.

Predmet filmsko kulturo obravnava kot sposobnost vzpostavljanja povezav med kinematografijo in drugimi kulturnimi dejavnostmi ter umetnostnimi vrstami. Dijakom, ki so ob vstopu v gimnazijo že dejavni porabniki filmske produkcije, si prizadeva razširiti prevladujoče doživetje filma kot sredstva zabave ali razvedrila. Tako zasnavlja strategije za krepitev zavesti, da se filmsko ustvarjanje razvija na različnih, komplementarnih ravneh: kot nepogrešljivi del preteklih in sodobnih umetniških prizadevanj, kot vitalna sestavina avdiovizualne kulture, kot prodoren množični medij ter pomemben dejavnik razvoja novih tehnoloških dosežkov. Z izpostavljanjem estetskih, kulturnih, družbenih ter produkcijskih vidikov filmske ustvarjalnosti pa zagotavlja izhodišča za pozitivno vrednotenje, kritično presojo, poglobljeno razumevanje in praktično soočanje s filmom v vsej njegovi mnogoplastnosti.

S poglobljenim, preglednim in razumljivim pristopom predmet seznaja dijake s splošnimi določili, temeljnimi izraznimi sredstvi, ustvarjalnimi pristopi, osnovnimi tehnologijami, pripovednimi oblikami in zgodovinskimi razvojnimi fazami svetovne ter domače kinematografije. Z izpostavljanjem kompleksnosti ustroja posameznih filmskih del, avtorskih poetik, žanrskih določil, filmskih gibanj, nacionalnih kinematografij ter mednarodne produkcije, dijake usposablja tako za samostojno analizo in interpretacijo filmskih del kakor tudi za izražanje lastnih ustvarjalnih vizij.

Posebno pozornost predmet posveča dejavnemu sprejemanju, doživljanju, premišljevanju, analiziranju in interpretiranju ter prakticiranju različnih oblik filmske ustvarjalnosti, tako da pri dijakih razvija kritičen odnos do filmskih stvaritev in gradi čut za estetiko, obenem pa prispeva k njihovem osebnemu razvoju. Z motiviranjem za izražanje lastnih kriterijev in osebnih pogledov na filmska dela ter dosežke kinematografije prispeva k zavesti o pomenu avtonomnega mišljenja ter dijake spodbuja h kulturi dialoga in strpnosti kritičnosti.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet film si prizadeva ustvarjati ustrezne pogoje za pridobivanje znanj s področja filmske ustvarjalnosti, za spodbujanje aktivnega gledalstva in razvijanje pozitivnega odnosa do kinematografije kot kulturne dobrine, ki omogoča poglobljanje razumevanja lastne kulture in pridobivanje medkulturnih kompetenc. Učitelji, ki so tako pri izbiri filmskega gradiva kakor pri izbiri učnih oblik, pristopov in metod dela avtonomni, se morajo zavedati, da imajo dijaki že ob vstopu v šolo določene izkušnje in razvito zavest o filmski ustvarjalnosti. Zato je pri načrtovanju smiselna izhodiščna strategija usmerjanja k povezovanju zgodovinskih vidikov, teoretičnega znanja in praktičnih delavnic s predhodnim vedenjem dijakov in spodbujanje občutljivosti za razvoj in usvajanje filmsko specifičnega razmišljanja, ki je pomembno za zavedanje pomena kinematografije v širšem spektru humanistične razgledanosti.

Predmet učiteljem in učencem pomaga razvijati kompetence angažiranega analiziranja in interpretiranja kot tudi ustvarjanja filmskih del ter razvijanje sposobnosti samostojnega zagovarjanja lastnih uvidov in idej v soočenju s pogledi in mnenji sošolcev. V kombinaciji znanj, ki jih pridobivajo tako prek analiziranja ustreznih primerov iz zgodovine kinematografije kakor interpretiranja lastnih ustvarjalnih prizadevanj, dijaki odkrivajo prvine vizualnega komuniciranja ter spoznavajo zakonitosti zaznavanja, zapisovanja in reprodukcije gibljive slike in zvoka. Zaradi kompleksnosti filmskega ustvarjalnega procesa je pri obravnavi posameznih tematskih sklopov in analizi dejavnosti različnih ustvarjalnih sektorjev priporočljiv kombiniran pristop, ki enakovredno zajema tako teoretske kakor praktične vidike. Prav tako je dobrodošla obravnava ter prakticiranje vseh nosilnih filmskih vrst (igranega, dokumentarnega, animiranega in eksperimentalnega filma) in konstruktivno izpostavljanje njihovih razlik, kar prispeva k razumevanje družbene in kulturne vloge filma v njegovi celovitosti.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Predmet film je zasnovan modularno in predvideva štiri module po 35 ur, ki se dopolnjujejo in nadgrajujejo. Module je priporočljivo obravnavati kot tematske sklope, v katerih vsak zajema tri teme:

Modul 1: Filmska izraznost (osnove filmske izraznosti, filmska izrazna sredstva, filmska pripoved)

Modul 2: Zgodovina filma (filmska obdobja – nemi in zvočni film, studijski, žanrski in zvezdniški sistem, filmska gibanja)

Modul 3: Filmsko doumevanje (film in družba, sprejemanje filma, sodobna filmska produkcija in distribucija)

Modul 4: Filmske delavnice (uvod v filmsko pripovedovanje, snemanje – praktične snemalne vaje, montaža in predstavitev)

Učitelj samostojno izbira posamezne učne teme in jih po potrebi prerazporeja ter tako uresničuje osnovne elemente poučevanja, avtonomijo učitelja in izbirnost v pristopih.

Za filmsko področje je ključna predpostavka celovitost filmske izkušnje, zato si ob predvajanju in analizah filmskih odlomkov prizadevamo tudi za ogled filmov v celoti. Pri pouku so zato primerni zlasti kratkometražni filmi. Nepogrešljiv dejavnik celovitega razumevanja in doživljanja filma je pristna izkušnja ogleda v kinodvorani

v organizaciji šole. Dijake pa hkrati spodbujamo tudi k samostojnemu spremljanju različnih vrst filmov v ustreznih pogojih (kino, filmski klub ali krožek ipd.).

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

OSNOVE FILMSKE IZRAZNOSTI

IZBIRNO

OPIS TEME

Film sodi med najpomembnejše in najbolj razširjene umetnostne, kulturne, razvedrilne ter gospodarske fenomene sodobnega časa. Predstavlja obliko avdiovizualne ustvarjalnosti, ki je povzela prvine ostalih umetnostnih vrst, hkrati pa je zasnovala samosvoj, izviren in neodvisen izraz.

V izraznem smislu je film umetnost in medij, ki združuje gibljive slike, zvok, glasbo ter posebne učinke z namenom, da pripoveduje zgodbe, izraža ideje, posreduje spoznanja, razmišljanja, doživetja in vizije ali pa vzpostavlja vzdušje, vzbuja občutja, razpoloženja ter čustvene odzive. V tehničnem smislu film nastaja z zaporednim prikazovanjem posameznih sličic (fotogramov), ki ustvarijo iluzijo gibanja.

V razčlembi splošnih določil se tema posveča vrstam in oblikam filma. Vrste delimo na igrani, dokumentarni, animirani in eksperimentalni film. Vsaka vrsta ima osnovne značilnosti in stilistične ter estetske prvine.

Oblike filma pa se v skladu s trajanjem (oziroma dolžino) delijo na kratkometražni, srednjemetražni in dolgometražni film.

Med osnove filmskega ustvarjanja se uvrščajo tehnična filmska sredstva nemega in zvočnega filma: filmski formati in nosilci, kamere ter projektorji; oblike filma; črno-bela ter barvna slika, analogna in digitalna tehnologija.

Tema vključuje tudi spremembe v razvoju tehnike snemanja slike (kamere) in zvoka ter vpliv tehnoloških izumov na filmske ustvarjalne procese in njihov razvoj. Značilni razvojni prelomi so npr. vpeljava zvoka v film, uvajanje barvnega filma, razvoj lahkih, refleksivnih kamer po drugi svetovni vojni; izum in izboljšave prenosnih snemalnikov zvoka; prehod na digitalno tehnologijo v vseh oblikah in fazah filmske produkcije ter reprodukcije.

Filmsko ustvarjanje lahko delimo po fazah produkcije oz. realizacije: razvoj scenarija in razvoj projekta, priprava na snemanje, snemanje, postprodukcija. Tem fazam sledijo faze reprodukcije: distribucija, prikazovanje, promocija.

CILJI

Dijak:

- : raziskuje in na primerih spoznava vrste ter oblike filma in prepoznava njihove osnovne značilnosti,
- : se seznana z družbenimi vidiki dokumentarne ustvarjalnosti v zgodovinskem in kulturnem kontekstu,
- SC (1.3.2.1)

I: raziskuje, analizira in na primerih prepozna značilnosti eksperimentalnega, animiranega in avtorskega filma v zgodovinskem in kulturnem kontekstu,

SC (1.3.2.1)

I: preučuje in analizira dejavnike reprodukcije; razlikuje individualne in kolektivne izkušnje gledanja filma ter vzpostavlja odnos do čustvenega in intelektualnega doživljanja filma pri različnih občinstvih,

SC (3.3.2.1)

O: spozna in raziskuje osnove filmske tehnologije, analizira tehnična sredstva in njihov razvoj ter jih povezuje z zgodovinskim razvojem filma,

SC (1.3.1.1)

O: spozna in preučuje proces nastajanja filma: predprodukcijo, produkcijo, postprodukcijo. Raziskuje odnose med posameznimi fazami, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika,

SC (2.2.1.1)

O: spozna in se uči razlikovati med različnimi tipi produkcije, jih med sabo primerja in analizira dobre in slabe plati posameznih tipov produkcije ter ob tem upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika,

SC (2.2.1.1)

O: se seznana z dejavniki reprodukcije. Vzpostavlja odnos do čustvenega in intelektualnega doživljanja filma in do različnih občinstev. Premišljuje o individualni in kolektivni izkušnji gledanja filma,

SC (3.3.2.1)

O: spozna ključne filmske poklice in njihovo medsebojno povezanost. Aktivno raziskuje in se preizkuša v posameznih vlogah filmskega ustvarjanja.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

pojasni značilnosti eksperimentalnega in dokumentarnega filma in jih na primeru analizira in utemelji;

pozna zakonitosti filmskega ustvarjanja in analizira njegova temeljna določila;

pojasni osnovne značilnosti avtorskega in animiranega filma in jih na primeru analizira in utemelji;

prepozna in razlikuje različna tehnična sredstva, jih razloži in umešča v zgodovinski razvoj filma;

pojasni dejavnike reprodukcije preko distribucije in prikazovanje filmov;

poimenuje vrste in oblike filma in jih med sabo primerja ter prepozna in analizira njihove osnovne značilnosti ter stilistična in estetska določila;

razloži in utemelji procese nastajanja filma: predprodukcijo, produkcijo, postprodukcijo;

poimenuje, prepozna in razlikuje med ključnimi filmskimi poklici ter razloži funkcijo in delovanje posameznega poklica.

TERMINI

◦ kinematografija ◦ filmske vrste ◦ igrani film ◦ animirani film ◦ dokumentarni film ◦ eksperimentalni film
◦ filmske oblike ◦ dolgometražni (celovečerni) film ◦ srednjemetražni film ◦ vztrajnost vida ◦ filmska izrazna
sredstva ◦ stop animacija ◦ iluzija gibanja ◦ grafični animator ◦ glasbeni opremljevalec ◦ snemalec tona
◦ masker ◦ kostumograf ◦ scenograf ◦ montažer tona ◦ montažer ◦ direktor fotografije ◦ kaskader
◦ dvojnik ◦ statist ◦ igralec ◦ režiser ◦ scenarist ◦ producent ◦ zgodboris ◦ snemalna knjiga ◦ sinopsis
◦ scenarij ◦ reprodukcija ◦ postprodukcija ◦ produkcija ◦ predprodukcija ◦ barvni film ◦ črno-beli film
◦ zvočni film ◦ nemi film ◦ nosilec ◦ format ◦ snemalec ◦ distribucija ◦ kratkometražni film

FILMSKA IZRAZNA SREDSTVA

IZBIRNO

OPIS TEME

Filmska izrazna sredstva so osnovni gradniki filmskega ustvarjanja. Delimo jih glede na prostorske razsežnosti (fotogram, kader, plan oziroma izrez), glede na časovne dimenzije (posnetek, prizor, sekvenca in epizoda) ter glede na medsebojno povezanost posameznih elementov (ločila, spoji, kader-sekvenca, globina polja, gibanje kamere, gibanje protagonistov, snemalni koti).

Osnovne elemente filmskega izraza delimo tudi v skladu z značilnostmi različnih montažnih pristopov in zvrsti. Nepogrešljivo prvino filmskega izraza predstavlja gledišče ali perspektiva pogleda, ki zajema načine gledanja in videnja. Filmska zasnova pripovednega gledišča je vezana na montažo in se bistveno razlikuje od gledišč ostalih vizualnih umetnostih. Drugi filmski izrazni elementi so igra, scenografija, kostumografija, maska in posebni učinki. Značilen dejavnik filmskega izraza je zvok, ki ima enako razvejano izraznost kot slika; prav tako pa je treba upoštevati specifičnost razmerja med zvokom in sliko. Pomembna elementa filmskega izraza sta barvna in črno-bela filmska podoba. Med bistvene razlike v ustvarjalnih izhodiščih štejemo realistični in formalistični pristop.

CILJI

Dijak:

○: odkriva, prepozna in razvršča značilnosti različnih montažnih pristopov ter njihove učinke na gledalca in pri tem ozavešča lastno doživljanje,

SC (3.3.1.1)

○: raziskuje vlogo posamičnih izraznih elementov filma v različnih filmskih odlomkih in filmih, jih med seboj primerja in jih postavlja v zgodovinski, kulturni in umetniški kontekst,

SC (1.3.2.1)

○: raziskuje in na primerih spozna pomen in učinek filmskega zvoka, posveča se odnosu med zvokom in sliko in z njim eksperimentira ter s tem razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije.

SC (3.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

poimenuje, razloži, analizira in ovrednoti vlogo posamičnih izraznih elementov filma na posameznih filmskih primerih in zna besedno opredeliti njihov učinek na gledalca;

pojasni in na primerih utemelji pomen in učinek filmskega zvoka. Zna opredeliti filmska področja in prehajanje zvokov med njimi ob analizi posameznih primerov;

osnovne elemente filmskega izraza analizira, primerja ter razvršča glede na prostorske in časovne razsežnosti. Zna navesti primere uporabe različnih izraznih sredstev in spremembe sporočilnosti;

pojasni in utemelji medsebojno povezanost posameznih elementov filmskega izraza, ki jih zna ustno izraziti v razgovoru o filmu, pisno v obliki filmske kritike ali eseja o filmu ali vizualno na filmskem plakatu ali videoeseju;

prepozna in razlikuje med osnovnimi elementi filmskega izraza in na primerih analizira njihove značilnosti;

povezuje znanje o montaži in znanje o sprejemanju filma;

v razredu ponazori in poustvari filmska izrazna sredstva v besedi, z gibanjem in z prostorskimi postavitvami;

prepozna značilnosti različnih montažnih pristopov in analizira njihove učinke;

prepozna, razlikuje in na primerih razloži formalistični in realistični pristop k filmskemu ustvarjanju.

TERMINI

- nevidna montaža ◦ eksplicitna montaža ◦ montaža v kameri ◦ asociativna montaža ◦ montaža atrakcij
- eliptična montaža ◦ skokoviti rez ali jump-cut ◦ fotogram ◦ kader ◦ plan ali izrez ◦ zorni kot ali rakurz
- posnetek ◦ prizor ◦ sekvenca ◦ epizoda ◦ detajl ali insert ◦ skrajni (ekstremni) veliki plan ◦ veliki plan
- bližnji plan ◦ srednji plan ◦ ameriški plan ◦ splošni plan ali total ◦ daljni plan ◦ kader-sekvenca
- mizanscena ◦ gledišče ◦ globina polja ◦ gibanje kamere ◦ kamera z roke ◦ subjektivna podoba
- polsubjektivna podoba ◦ subjektivna kamera ◦ objektivni ali nevtralni pogled

FILMSKA PRIPOVED

IZBIRNO

OPIS TEME

Klasična filmska zgradba pripovedi zajema dramaturški razvoj zgodbe, ki je sestavljen iz treh ključnih faz: ekspozicija - zasnova, kjer se opredelijo liki in odnosi med njimi, prostor in čas, dramsko izhodišče in začetni zaplet. Sledi razvoj pripovedi (konfrontacija oziroma soočenje z ovirami), kjer se začne vzpostavljati napetost (suspens), ter vrh dogajanja, kjer glavni lik doseže najnižjo točko v svojih prizadevanjih. Klasična filmska pripoved se konča z razsnovo, kjer se začetni razplet razreši.

Nelinearna filmska pripoved je struktura, kjer dogodki niso prikazani v kronološkem zaporedju. Klasično linearno zaporedje lahko nadomestijo skoki v času ali vzporedne zgodbe, ki se lahko povezujejo ali ne. Alternativne filmske pripovedi lahko vključujejo epizodno naracijo, kjer je zgodba pripovedovana preko krajših segmentov ali epizod.

Posebnost filmskega medija je, da narativnost ni pogojena zgolj z elementi same zgodbe temveč tudi z uporabo vizualnih sredstev, mizanscene in zvoka, kjer lahko mizanscena podaja ozadje in kontekst, zvok pa dodatne informacije in čustveno globino zgodbe.

Tema se posveča tudi pripovedi v dokumentarnem filmu. Za dokumentarni film so značilni drugačni pripovedni pristopi, povezani z načini predstavljanja realnosti (razlagalni, opazovalni, soudeleženski, premišljevalni, izvršilni, esejski in poetični).

CILJI

Dijak:

○: raziskuje in spozna osnovne prvine filmske pripovedi in razume njen razvoj preko kulturnega konteksta,
 SC (1.3.2.1)

○: raziskuje, razčlenjuje in interpretira zgradbo filmske pripovedi preko dramaturške zasnove in s tem pogloblja in širi znanje,

SC (1.1.2.1)

○: raziskuje in se spozna z načini pripovedi v dokumentarnem filmu preko filmskih primerov, in tako presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi.

SC (2.2.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

na konkretnem filmskem primeru analizira zgradbo pripovedi in razčleni dramaturško zasnovo;

našteje, pojasni in s svojimi besedami povzame osnovne prvine filmske pripovedi,

analizira različne načine filmskega pripovedovanja (preko elementov zgodbe, pripovednega časa, mizanscene, zvoka ...);

razloži načine pripovedi v dokumentarnem filmu in jih zna prepoznati znotraj filmskega primera.

TERMINI

◦ razlagalni dokumentarec ◦ opazovalni (observacijski) dokumentarec ◦ soudeleženski (participacijski / interaktivni) dokumentarec ◦ premišljevalni (refleksivni) dokumentarec ◦ izvršilni (performativni) dokumentarec ◦ esejski dokumentarec ◦ poetični dokumentarec ◦ dramaturgija ◦ suspenz ◦ prolog
◦ ekspozicija ◦ epilog ◦ zasnova ◦ razsnova ◦ zaplet ◦ preobrat ◦ diegetski čas ◦ pripovedni čas

FILMŠKA OBDOBJA - NEMI IN ZVOČNI FILM

IZBIRNO

OPIS TEME

Zgodovina nemega filma zajema več razvojnih stopenj, z začetki v pionirskem obdobju, za katerega je značilna vrsta tehnoloških izumov, ustvarjanje prvih filmskih del ter vzpostavljanje novih prizorišč in načinov sprejema.

Pionirskemu obdobju je sledil razvoj filmske industrije, kjer so ustvarjalci vzpostavili osnove filmskega jezika ter eksperimentirali z novimi pripovednimi in izraznimi oblikami. Za čas nemega filma so bila značilna prva velika filmska gibanja v Evropi - sovjetski montažni film, nemški ekspresionizem in francoski impresionizem, ki so imela odločilno vlogo pri oblikovanju zgodnjega razvoja filma kot oblike umetnosti in so pomembno vplivala na filmsko produkcijo vse do današnjih dni.

Tudi razvoj slovenske filmske kulture se začne s pionirskim obdobjem, v katerem je prihod potujočih kinematografov vplival na začetke filmske ustvarjalnosti, nastanek prvih kinematografov in pionirskih filmskih del. Trideseta leta prejšnjega stoletja pa so prinesla prva slovenska nema celovečerna filma.

Obdobje nemega filma se je končalo z izumom tehnologije sinhroniziranega filmskega zvoka, kar predstavlja začetke zvočnega filma. Uvedba zvoka v obliki dialogov in zvočnih učinkov je korenito spremenila način snemanja, filmsko igro in doživljanja filma ter trajno vplivala na razvoj filmskega jezika.

Razvoj zvočnega filma opredeljujejo štiri velike kulturne dominante (tj. prevladujoče oblike filmske produkcije v določenem obdobju): klasični film, filmski realizem, modernizem in postmodernizem.

CILJI

Dijak:

○: razčlenjuje, interpretira in vrednoti razsežnosti pionirskega obdobja in razvoja filmske industrije preko zgodovinskega in kulturnega konteksta, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika,

SC (2.2.1.1)

○: spoznava, analizira in vrednoti prva filmska gibanja in preko izraznih sredstev ter zgodovinskega in kulturnega konteksta prepozna njihove temeljne usmeritve,

○: spoznava in presoja vlogo in pomen začetkov filma na Slovenskem in na tak način vzpostavlja odnos do kulture in umetnosti,

SC (1.3.2.1)

O: seznanja se z začetki zvočnega filma in presoja dolgoročne vplive nastanka zvoka na filmsko industrijo, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.

SC (2.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

opiše nastanek filmskega zvoka in kritično ovrednoti razsežnost in vpliv nastanka zvoka na filmsko industrijo;

razišče značilnosti nemega filma ter jih znotraj filmskega primera komentira;

prepozna in poimenuje prve pionirje in izume nemega filma;

pojasni pojem filmska gibanja in na konkretnem filmskem primeru analizira značilnosti prvih filmskih gibanj;

opiše prvotni razvoj filmske industrije;

razišče kulturne dominante zvočnega filma in jih znotraj filmskega primera komentira;

opiše začetke filma na Slovenskem in v filmskih odlomkih prepozna ter poimenuje prve pionirje.

TERMINI

◦ Brata Lumière ◦ Georges Méliès ◦ Thomas A. Edison ◦ David W. Griffith ◦ francoski impresionizem
 ◦ nemški ekspresionizem ◦ sovjetski montažni film ◦ učinek Kulešova ◦ burleska ◦ kinematograf
 ◦ kinetoskop ◦ Črna Marica ◦ film atrakcije ◦ brightonska šola ◦ filmski gag ◦ nickelodeon ◦ mednapisi
 ◦ zvočna sinhronizacija ◦ Karol Grossmann ◦ klasični film ◦ filmski realizem ◦ filmski modernizem ◦ filmski postmodernizem

ŠTUDIJSKI, ZVEZDNIŠKI IN ŽANRSKI SISTEM

IZBIRNO

OPIS TEME

Tema obravnava sistemizacijo filmske ustvarjalnosti. Za razvoj filmske produkcije sta značilna studijski (Hollywood) in zvezdniški sistem (od začetkov do danes). Studijski sistem temelji na nadzorovani produkciji, pogodbenih odnosih z ustvarjalci ter jasnih žanrskih pravilih. Zvezdniški sistem pa gradi uspeh filmov na prepoznavnosti igralcev.

Razvoj filmske in medijske industrije je vplival na oblikovanje filmskih žanrov, ki nastajajo na osnovi produkcijskih, distribucijskih, tehnoloških in marketinških pristopov, filmske kritike in refleksije ter trenutnih družbenih okoliščin. Med osnovne filmske žanre uvrščamo akcijski film, biografski film, burlesko, dramo, erotični film, muzikal, grozljivko, komedijo, kriminalni film, melodramo, otroško-mladinski film, pustolovski film, vestern, vojni film, zgodovinski film in znanstvenofantastični film. Za določene žanre je značilna podrobnejša razvejanost v podžanrske oblike.

Osnovna določila žanrskega filma vključujejo tipične žanrske značilnosti: prizorišče (Kako je tipični film časovno in prostorsko umeščen?); filmski liki (Kdo je tipični junak in kdo so tipični stranski liki?); pripovedna zasnova (Kakšne vrste zapletov in konfliktov pričakujemo v tem žanru?); značilnosti filmske podobe (Kakšno vrsto podob in objekte pričakujemo v tem žanru?); razpoloženje (pesimistično, optimistično); filmski stil (Kakšni so tipični kadri, plani, gibanje kamere, montažne tehnike, raba zvoka?). Filmski žanri se pogosto prepletajo in razvijajo, kar vodi v nastajanje podžanrov, vendar osnovna določila izhodiščne žanrske oblike ostajajo prepoznavna.

CILJI

Dijak:

🔵: spozna posebnosti studijskega sistema in razume njegove različne globalne pojavne oblike in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, ob tem pa kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo,

SC (1.3.1.1 | 2.1.1.1)

🔵: analizira in ob primerih predstavi osnovne značilnosti filmskih žanrov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

razčleni posamezni žanr, analizira njegove podžanre in opredeli spremembe določil žanrskega filma;

razloži značilnosti studijskega sistema ter razlikuje med njegovimi različnimi pojavnimi oblikami v svetovnem kontekstu;

analizira osnovne značilnosti filmskih žanrov in jih s pomočjo primerov argumentirano interpretira.

TERMINI

◦ studijski sistem ◦ zvezdniški sistem ◦ žanrski sistem ◦ žanrski film ◦ filmski podžanri ◦ soundtrack (kompilacija filmske glasbe) ◦ znanstvenofantastični film ◦ zgodovinski film ◦ vojni film ◦ western ◦ pustolovski film ◦ otroško-mladinski film ◦ film noir ◦ melodrama ◦ kriminalni film ◦ akcijski film ◦ biografski film ◦ burleska ◦ drama ◦ erotični film ◦ muzikal ◦ grozljivka ◦ komedija ◦ Hollywood

FILMSKA GIBANJA

IZBIRNO

OPIS TEME

Filmsko gibanje »povezuje več filmskih ustvarjalcev, ki delujejo v določenem obdobju in ponavadi v eni sami deželi, njihovi filmi pa imajo podobne oblikovne značilnosti.« Gibanja nastanejo kot alternative uveljavljenim načelom ali prevladujočim načinom filmskega ustvarjanja; s svojimi novostmi praviloma vplivajo na nove generacije filmskih ustvarjalcev, predvsem pa uvajajo spremembe v načinih filmskega izražanja, filmskega mišljenja pa tudi produkcije in distribucije.

Po II. svetovni vojni so nastala številna prelomna filmska gibanja, šole in novovalvske pobude. Med ključna filmska gibanja sodijo italijanski neorealizem, francoski novi val in novi Hollywood. V novovalvskem obdobju se je oblikoval koncept avtorskega filma, ki je vplival na silovit razmah uveljavitve koncepta avtorja v evropskem in svetovnem filmu. S stališča zgodovine slovenskega filma je pomemben novi jugoslovanski film oziroma »črni val«, saj so njegov opazen segment predstavljali tudi nekateri slovenski filmski ustvarjalci. Prav tako pa lahko v razvoju slovenskega povojnega filma obravnavamo vrsto individualnih avtorskih poetik.

Med nekatera najvidnejša gibanja v svetovnih kinematografijah pa sodijo še indijski, japonski, iranski in latinskoameriški film, tretji film, ameriški neorealizem ter novovalvske kinematografije kitajskega govornega področja.

Tema zajema tudi obravnavo dokumentarnih šol ali stilov ter filmskih gibanj v dokumentarnem filmu. V petdesetih in šestdesetih letih sta tako nastali dve prelomni dokumentarni gibanji: film resnica (*cinéma vérité*) in direktni ali neposredni film (*direct cinema*).

CILJI

Dijak:

○: se seznanja s ključnimi povojnimi filmskimi gibanji in ob primerih prepozna njihove temeljne usmeritve ter preko tega vzpostavlja odnos do umetniške izkušnje filmskih gibanj ter kritično presoja filmsko ustvarjanje in njegov vpliv na okolje,

SC (1.3.1.1 | 2.2.2.1)

○: ob ogledu izbranega filmskega avtorja spozna in raziskuje specifiko avtorskega filma, vzpostavlja odnos do različnih avtorskih preferenc in izbir,

SC (1.3.4.1)

○: preučuje najvidnejše slovenske filmske avtorje, vrednoti njihov pomen v širšem prostoru in ozavešča lastno doživljanje okolice in vedenje v odnosih z drugimi,

SC (3.3.1.1)

○: spozna zgodovinsko, družbeno in tehnično pogojenost poveljnih filmskih gibanj, raziskuje in spozna kulturo in umetnost poveljnega obdobja ter njihova izrazna sredstva, vključno s povezanostjo literarne in filmske umetnosti.

SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

razvije sposobnost poglobljanja in razširitve razumevanja določil temeljnih filmskih gibanj ter pozna vzporedna evropska gibanja, ki jih zna vrednotiti v družbenih okoliščinah;

na osnovi bistvenih značilnosti in določil prepozna ter razlikuje ključna poveljna filmska gibanja in razloži ter s primeri utemelji njihove temeljne usmeritve;

izkaže razumevanje posebnosti avtorskega filma, ki jih opredeli in interpretira ob primeru izbranega filmskega avtorja;

izkaže poznavanje najvidnejših slovenskih filmskih avtorjev ter zna presoditi njihovo vlogo in utemeljiti pomen v širšem kulturnem območju

preko individualne analize in interpretacije izbranih primerov svetovne kinematografije zmore razširiti ter poglobiti poznavanje filmskih gibanj

TERMINI

◦ italijanski neorealizem ◦ francoski novi val ◦ novi jugoslovanski film ali črni val ◦ avtorski film ◦ filmsko gibanje ◦ indijski novi val ◦ japonski novi val ◦ tretji film ◦ latinskoameriški film ◦ kitajski film ◦ novi Hollywood

FILM IN DRUŽBA

IZBIRNO

OPIS TEME

Namen filmov, ki izpostavljajo družbene, kulturne in zgodovinske probleme, je kritična osvetlitev pomembnih družbenih vprašanj, spodbujanje razprav ali ukrepanja v zvezi s temami, kot so neenakost, revščina, zapostavljanje, diskriminacija, okoljska vprašanja in človekove pravice. Taki filmi poudarjajo ali kritizirajo družbene, politične in kulturne strukture, ki oblikujejo življenja posameznikov in skupnosti.

Tema se osredotoča tudi na vprašanja, v kolikšni meri lahko film vpliva na družbo, oziroma podaja pogled na filmske možnosti konstruiranja ideoloških pogledov na realnost.

Med ključne problematike teme sodijo tudi podobe družbenih in spolnih vlog ter stereotipizacija in afirmacija ženskih likov. Test Bechdelove je merilo, ali posamezno delo zajema zadostno raven zastopanosti žensk, zlasti v smislu njihovih interakcij in družbenih vlog. Prav tako pa tematika problematizira stereotipne obravnave različnih družbenih skupin na podlagi spola, spolne usmerjenosti LGBTQIA+ etnične pripadnosti, starosti, socialno-ekonomskega statusa, prepričanja, vere in drugih razlikovalnih elementov.

CILJI

Dijak:

- spozna, analizira in kritično presoja razsežnosti in pomen filmske obravnave družbenih in zgodovinskih problemov in tako krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega,

SC
(3.3.4.1)
- razišče in ob izbranih primerih analizira upodobitev družbenih in spolnih vlog v filmu in tako ozavešča lastno doživljanje in vedenje,

SC
(3.3.4.1)
- spozna problematiko podprezentiranosti žensk v filmski produkciji in razišče razsežnost stereotipnih prikazov ženskih likov v igranih filmih in tako krepi družbene odgovornosti,

SC
(3.3.5.3)
- spozna problematiko podprezentiranih diskriminiranih družbenih skupin v filmu in jih na primerih analizira ter tako prepozna meje med doživljanjem sebe in drugega.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

razloži in na primeru iz filma utemelji upodobitve stereotipnih družbenih in spolnih vlog v filmu;

razloži in na primeru iz filma utemelji razsežnost in pomen filmske obravnave družbenih in zgodovinskih problemov;

pojasni problematiko podrepzetniranosti žensk v filmski produkciji na primeru lika iz igranega filma ali na primeru filmskega poklica;

pojasni problematiko podrepzentiranih diskriminiranih družbenih skupin v filmu na primeru ogledanega filma ali filmskega odlomka.

TERMINI

◦ marginalizacija ◦ afirmacija ◦ test Bechdelove ◦ neenakost ◦ stereotipi ◦ predsodki

SPREJEMANJE FILMA

IZBIRNO

OPIS TEME

Tema obravnava različne procese sprejemanja filma in raziskuje raznovrstne načine izražanja ustvarjalnega, kritičnega premisleka o filmu. Sprejemanja filma zajema doživljanje, dojemanje, razumevanje, interpretiranje in vrednotenje ter obenem predpostavlja aktivno vlogo gledalca pri razumevanju filma.

Pomemben del filmske kulture predstavlja izražanje oz. kritični premislek o filmu v govorni, slikovni ali pisni obliki; tudi s pomočjo izdelave filmskih plakatov, napovednikov ali videoesejev. Za izražanje spoznanj o filmu je ključno poznavanje različnih vrst besedil o filmu, ki se razlikujejo po pristopih, žanrih in obsegu. Obravnavanje različnih besedil zahteva tudi premislek o pristranskosti in nepristranskosti avtorjev besedil in o njihovi subjektivni in objektivni naravnosti.

Proces sprejemanja filma se odraža skozi prebiranje filmskih recenzij in kritik ter prepoznavanje njihove vloge v sistemu filmske industrije. Interpretacija filmskih del se lahko osredotoča na njihova vsebinska ali formalna določila, bolj produktivna in celovita interpretacija pa zajema njuno kombinacijo. Pozorna obravnava filma predvideva aktivni ogled in poglobljen razmislek.

CILJI

Dijak:

- O:** raziskuje (lastno) aktivno vlogo gledalca pri sprejemanju filma in različne procese sprejemanja filma (doživljanje, razumevanje, interpretiranje in vrednotenje filmskega dela), razume povezanost različnih vidikov doživljanja ter ob tem prepozna lastna doživetja,

SC (1.3.1.1 | 3.1.1.2)
- O:** svoje doživljanje raziskuje skozi kritičen premislek, uravnava lastno doživljanje in se izrazi v ustni, pisni ali vizualni (plakatni ali filmski) obliki,

SC (1.1.1.1 | 3.1.2.1)
- O:** spozna različne vrste obravnave in interpretacije filmskih del, jih kritično presoja ter se z eno vrsto obravnave preizkusi v esejski obliki,

SC (2.2.2.1 | 3.1.3.1)
- O:** na osnovi izbrane metodologije (formalne, vsebinske, pripovedne) analizira filmsko delo, ob tem si zastavlja etična in moralna vprašanja ter razvija občutljivost in sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi,
- O:** se seznana s pojavom cinefilije, ga raziše v svojem okolju in preučuje njen zgodovinski in kulturni kontekst.

SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

v razpravi ali pisno izkaže in zna pojasniti (lastno) aktivno vlogo gledalca pri sprejemanju filma ter zna razlikovati in opredeliti različne procese sprejemanja filma: doživljanje, razumevanje, interpretiranje in vrednotenje filmskega dela;

izkaže poznavanje različnih metod analize filma in sposobnost analize filmskega dela;

je sposoben kritičnega premisleka o filmu. Zna napisati filmsko recenzijo in filmsko kritiko, ki jo smiselno zasnuje in napiše na podlagi poprejšnje analize filma;

pozna osnovne značilnosti promocijskega in najavnega besedila, filmske recenzije, filmske kritike in teoretskega teksta. Pozna vlogo filmske kritike v sistemu filmske industrije;

zna pojasniti svoje doživljanja filma. O filmu se zna izražati v govorni, pisni, slikovni ali filmski obliki;

prepozna različne pojave cinefilije, zna pojasniti njene glavne značilnosti in izpostaviti njeno vlogo v zgodovini filma.

TERMINI

◦ filmska kritika ◦ filmska recenzija ◦ kinoklub ◦ cinefilija ◦ estetska analiza ◦ formalna analiza ◦ strukturna analiza ◦ žanrska analiza ◦ tematska analiza ◦ pripovedna analiza ◦ slikovna analiza ◦ verifikacijska analiza
◦ stilistična analiza ◦ zgodovinska analiza

SODOBNA FILMSKA PRODUKCIJA IN DISTRIBUCIJA

IZBIRNO

OPIS TEME

Področje sodobne filmske produkcije in distribucije se zaradi razvoja digitalne tehnologije, sprememb v navadah gledalcev ter vzpona digitalnih pretočnih platform naglo razvija. Spremembe intenzivno vplivajo na preoblikovanja načinov distribucije, predvajanja, trženja in recepcije filmskih vsebin.

Pomembno vlogo pri oblikovanju sodobne distribucije imajo filmski festivali, katerih primarna naloga je vzpostavljanje ustreznega okolja za prikazovanje novih del ter spodbujanje razprave in splošnega razvoja filma kot umetniške panoge. Za veliko mladih filmskih ustvarjalcev so festivali ključni korak na poti do predstavljanja in prepoznavanja njihovih del. Festivali, namenjeni neodvisni filmski produkciji, služijo kot ključne platforme za zagotavljanje nadaljnjih projektov ter njihove distribucije.

Z razvojem svetovnega filma se oblikuje globalna filmska kultura. Njen značilen del predstavljajo preboji mladih nacionalnih kinematografij (danska, irska, belgijska, mehiška, filipinska, tajska, korejska) ter vedno novih filmskih gibanj oziroma šol (francoski novi realizem, berlinska šola, romunski ter grški novi val, ameriški neo-neorealizem ...)

CILJI

Dijak:

○: spoznava, analizira in vrednoti različne spremembe na področju filmske produkcije in distribucije in preko tega oblikuje vizijo prihodnosti filma,

SC (5.1.3.1)

○: razčlenjuje, interpretira in vrednoti status filma ob pojavu novih tehnologij,

SC (4.2.1.1)

○: raziskuje razsežnosti in pomen filmskih festivalov za recepcijo in distribucijo filmov, sodelovanje na filmskem festivalu prepozna kot izziv in priložnost za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.

SC (5.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

opredeli in pojasniti vlogo filmskih festivalov za recepcijo in distribucijo filmov;

ob primeru razloži nastajanje sodobnega svetovnega filma in kritično ovrednoti njegovo težo in pomen v globalnem svetu;

na primeru izbrane nacionalne kinematografije razloži in kritično osvetli pomen preboja mladih nacionalnih kinematografij;

razloži povezavo med razvojem novih tehnologij in spremembami v razvoju filma.

TERMINI

- recepcijske platforme
- filmski festivali
- računalniško generirane podobe (SGI)
- nacionalna kinematografija
- neodvisna produkcija
- danski film
- irski film
- belgijski film
- mehiški film
- filipinski film
- tajski film
- korejski film
- francoski novi realizem
- berlinska šola
- romunski novi val
- grški novi val
- ameriški neo-neorealizem

UVOD V FILMSKO PRIPOVEDOVANJE

IZBIRNO

OPIS TEME

Praktični del predmeta film v srednji šoli nudi izkustveni vstop v svet filma. Glavni cilj ni tehnična popolnost, temveč razumevanje osnov filmske govorice in razvijanje izražanja skozi giblivo sliko. Primeren je tudi za šole, ki nimajo posebne AV opreme – večina vaj je izvedljiva s pametnimi telefoni in brezplačnimi programi.

Dijaki pridobijo vpogled v osnovne veščine pripovedovanja filmskih zgodb, ki jim omogočajo pretvorbo lastnih idej v pisani filmski jezik, ter se skozi spoznavanje režijskega razmišljanja učijo praktične uporabe filmskih izraznih sredstev.

Dijaki preko praktičnega ustvarjanja spoznajo, kako nastane zgodba za film (ideja, sporočilo, osnovni zaplet) ter kako napišemo preprosto filmsko pripoved (sinopsis, filmski liki, osnovna struktura zgodbe).

Nato sledi vizualizacija oziroma pretvorba filmske zgodbe v filmski jezik s pomočjo izdelave preproste snemalne knjige ali fotostripa (oziroma pisnega ali risanege načrta posnetkov). Tu teoretično poznavanje filmskih izraznih sredstev skušajo prenesti v prakso.

Skozi ta proces pridobijo uvid v predproduksijsko nastajanje filmskega dela in osnove vizualnega razmišljanja, ki so nujne za učinkovito filmsko pripovedovanje.

CILJI

Dijak:

O: s praktičnimi vajami spozna prvine scenarističnega pisanja, s čimer razvija svojo domišljijo in sposobnosti izražanja,

SC (1.3.3.1)

O: spozna specifične razvoja scenarija ter jih uporablja pri pisanju/razvoju lastnih idej, vzpostavlja odnos do procesa ustvarjanja, se vživlja v izkušnjo drugega in krepi čut za pravičnosti in sočutje,

SC (2.1.2.1 | 1.3.1.1)

O: na podlagi scenarija (samostojno ali v skupini) pripravlja snemalno knjigo (ali zgodboris) in načrt snemanja, pri čemer si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje in opredeljuje prednostne naloge,

SC (5.3.2.1)

I: spozna posebnosti režije igranega in dokumentarnega filma ter njuno umeščenost v družbeni kontekst, ki ga kritično zrcalita, ter tako krepi zavedanje o vplivih in prepletenosti delovanja posameznika in družbenih

skupin.

SC (2.2.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

v praktičnih pisnih vajah izkaže poznavanje in ustvarjalno uporabo veščin scenarističnega pisanja;

pripravi načrt in organizacijo dela pred in na snemanju;

individualno ali v skupini na podlagi scenarija izdelava snemalno knjigo, fotostrip ali snemalni načrt (skladno s tipom produkcije);

v skupini ali samostojno napiše scenarij za kratko avdiovizualno delo.;

pri pisanju scenarističnih besedil uporabi program za pisanje scenarija in razume njegovo uporabo.

TERMINI

◦ premisa ◦ karakterizacija ◦ adaptacija ◦ filmski lik ◦ zasedba vlog ◦ filmski sektorji

SNEMANJE - PRAKTIČNE SNEMALNE VAJE

IZBIRNO

OPIS TEME

Tema je smiselno nadaljevanje uvoda v filmsko pripovedovanje. Dijaki se seznani s tehničnimi osnovami uporabe kamere ali mobilnega telefona za snemanje slike in zvoka. Preko uporabe osnovnih izraznih sredstev filmske slike in snemanjem zvoka svoje zapisane ideje in režijske zamisli v procesu snemanja realizirajo v praksi. Pri tem prevzamejo različne vloge članov snemalne ekipe (režiser, snemalec, snemalec tona, igralec oz. nastopajoči pred kamero...) in sodelujejo v skupinskem delu, ki ga narekuje narava filmske produkcije.

CILJI

Dijak:

○: z uporabo pametnega telefona ali fotokamere ustvarja digitalne video zapise;

SC (4.3.1.1)

○: v praksi preizkuša filmska izrazna sredstva (filmski plan, rakurz, kompozicija kadra in premiki kamere) ter s tem raziskuje jezik filmske umetnosti in razvija vizualno domišljijo in predstavnost;

! osvoja zakonitosti snemanja digitalnega zvočnega zapisa z uporabo pametnega telefona ali tonske snemalne opreme;

SC (4.3.1.1)

○: odgovorno prevzame različne naloge v procesu snemanja, sodeluje v skupini ter se aktivno vključuje v ustvarjalno reševanje problemov.

SC (5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

posname različne filmske posnetke in v njih smiselno uporabi osnovna filmska izrazna sredstva (filmski plan, rakurz, kompozicija kadra);

pri snemanju kratkega videa ali filma samostojno izpelje eno od vlog v filmski ekipi (režiser, snemalec, snemalec tona, nastopajoči pred kamero...);

z uporabo pametnega telefona ali zvočne snemalne opreme posname zvočne posnetke intervjuja ali filmskega dialoga.

TERMINI

◦ objektiv ◦ fokus ◦ pravilo tretjin ◦ zasuk ◦ vožnja kamere ◦ dialog ◦ atmosfera

MONTAŽA IN PREDSTAVITEV

IZBIRNO

OPIS TEME

V fazi montaže oz. postprodukcije dijaki izvedejo montažo posnetega video- in avdio-materiala. Ob tem spoznavajo, kaj je filmska montaža in zakaj je pomembna, odkrivajo osnovne načine montaže ter se spoznavajo z uporabo brezplačnih orodij za montažo. Ob sestavljanju posnetkov v razumljivo in smiselno pripoved spoznavajo montažo kot orodje za pripovedovanje zgodb in ustvarjanje filmskega prostora in časa. Končne avdiovizualne izdelke primerjajo z izhodiščnimi idejami, jih reflektirajo in vrednotijo svoj ustvarjalni proces.

CILJI

Dijak:

O: razume postopnost procesa izbora in montaže posnetega video in avdio materiala z uporabo programa za video montažo,

SC (4.3.1.1)

I: preizkuša izrazne in tehnične zmožnosti uporabe posebnih zvočnih in vizualnih učinkov,

SC (1.3.3.1)

I: smiselno uporablja izrazno vrednost filmske glasbe, pri čemer spoštuje avtorske pravice ter jih ustrezno citira,

SC (4.3.3.1)

I: se seznani s pripravo različnih digitalnih formatov videa glede na distribucijske kanale,

SC (4.3.1.1)

O: analizira in ovrednoti posnet, zmontiran in obdelan video in avdio material v odnosu do zgodbe in njenega sporočila, ter s tem pogloblja veščine jasnega opredeljevanja problemov in osredotočenosti pri njihovem reševanju.

SC (2.2.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

kratkega filmu (AV delu) doda grafično podobo (napise);

poišče ustrezno filmsko glasbo ter jo primerno umesti v zvočno podobo kratkega filma (AV dela), pri čemer spoštuje avtorske pravice in pravilno navajanje avtorjev;

kratki film (AV delo) po končani montaži in obdelavi izvozi iz programa v ustreznem AV formatu glede na končni distribucijski kanal;

z uporabo programa za video-montažo izvede faze izbora materiala, grobe in fine montaže.

TERMINI

- linearna montaža
- vzporedna montaža
- elipsa
- rez
- preliv
- odtemnitev
- zatemnitev
- sinhronizacija
- montažna sekvenca
- glas pripovedovalca
- decibel

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

Strokovna literatura za teoretsko zgodovinske module predmeta film

Primarna literatura

- » Bergala, A. (2016). *Vzgoja za film: razprava o poučevanju filma v šolah in drugih okoljih*. Društvo za širjenje filmske kulture Kino!; Membrana.
- » Borčič, M. (1984). *Uresničevanje filmske vzgoje v osnovni šoli*. Dopisna delavska univerza Univerzum.
- » Borčič, M. (1990). *Umetnostna vzgoja. Osnove filmske umetnosti [priročnik za učence]*. Mladinska knjiga.
- » Borčič, M. (1997). *Z glavo ob zid: filmska vzgoja včeraj – za danes in jutri [zbirka zapisov o filmski vzgoji]*. Infomedia 3 filming.
- » Borčič, M., & Gobec, D. (1988). *Program filmske in televizijske vzgoje*. Pedagoški inštitut; Državna založba Slovenije.
- » Borderie, R., Dumont, P., Golay, J.-P., Hillier, J., Koblewska, J., Savnik, S., Dolar, M., Erjavec, A., & Petre, K. (1978). *Oblike in metode filmske in televizijske vzgoje*. Dopisna filmska in TV šola, DDU Univerzum.
- » Bosnič, T. (ur.). (2012). *Film v razredu [Dva medija]*. Gimnazija Bežigrad.
- » Brunej, M., & Žibert, M. (2016). *Video za začetnike 1: Osnove snemanja in montaže*. Založba Primus.
- » Brunej, M., & Žibert, M. (2017). *Video za začetnike 2: Različni formati videa*. Založba Primus.
- » Cook, P. (ur.). (2007). *Knjiga o filmu: tretja izdaja*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Čok, R. (2014). *Kako ujeti gibljive podobe*. UMco.
- » Čučkov, Z. (2007). *Osnove filmske in televizijske montaže*. Radio televizija Slovenija.
- » Dimec, M., Šprah, A., & Bevk, A. (2019). *Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma*. Državni izpitni center.
- » Dovniković, B. B. (2008). *Šola risane filma*. Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta; Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- » Figgis, M. (2008). *Kako narediti film z digitalno tehnologijo: priročnik za filmske zanesenjake*. UMco; Slovenska kinoteka.

- » Goec, A., Krajnc, M., & Saksida, K. (ur.). (2016). *Animirajmo! Priročnik za animirani film v vrtcih in šolah*. Zavod RS za šolstvo. <https://aplifikacijaun.zrss.si/api/link/n692cm0>
- » Grove, E. (2010). *130 projektov za uvod v snemanje filmov*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Jovanović, J. (2008). *Uvod v filmsko mišljenje*. UMco.
- » Kavčič, B., & Vrdlovec, Z. (1999). *Filmski leksikon*. Modrijan.
- » Krajnc, M. (2012). *Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole*. Slovenska kinoteka.
- » Krajnc, M. (ur.). (2022). *Filmska kultura v šolski praksi: izhodišča in metode poučevanja filma*. Slovenska kinoteka.
- » Ljubić, M. (1983). *Filmska izrazna sredstva*. Univerzum.
- » Luksuz produkcija. (b. d.). *Spletni priročnik za dokumentariste »Naj se vidi«*. <http://www.filmska-sola.si>
- » Pelko, S. (2014). *Filmski pojmovnik za mlade*. Aristej.
- » Rački, T. (2002). *Z video kamero v roki: priročnik za ljubiteljske snemalce*. Irida.
- » Rutar, D., Pavlič Škerjanc, K., Rutar Ilc, Z., Plevnik, P., Mikulan, P., Baškarad, S., Justin Jerman, M., Podgornik, J., Železnik, J., Burger, B., Krevs, M., Adam, A., Likar Cerc, A., Krašovec, D., Reichenberg, M., & Borčič, M. (2012). *Film pri pouku: prakse in izzivi*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Sajko, M., & Rački, T. (1977). *Filmska ustvarjalnost mladih: napotki za delo*. Dopisna filmska in TV šola, DDU Univerzum.
- » Štrajn, D., Rački, T., Muratović, A., Vogelnic, E., & Murnik, C. (2017). *Priročnik za filmsko dejavnost: realnost virtualnega – pogledi na sodobno filmsko vzgojo* (P. Milovanović Jarh, ur.). Študijski center JSKD; Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.
- » Vrabec, M., Težak, S., & Borčič, M. (1978). *Metode filmske vzgoje*. Univerzum.

Sekundarna literatura

- » Arko, A. (2015). *Filmski izziv: film v vzgoji in pastoralni*. Družina; Brat Frančišek.
- » Banko, A., & Šturm, A. (ur.). (2023). *Mi gledamo film, film gleda nas*. Slovenska kinoteka.
- » Baskar, N., & Petek, P. (ur.). (2014). *Fenomenologija filma: tradicije in novi pristopi*. Slovenska kinoteka.
- » Bazin, A. (2010). *Kaj je film?* Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- » Bergala, A. (2021). *Abbas Kiarostami*. Slovenska kinoteka.
- » Borčič, M. (2014). *Odstiranje pogleda: spomini, izkušnje, spoznanja*. Javni zavod Kinodvor; Slovenska kinoteka.
- » Bordwell, D. (2012). *Pripoved v igranem filmu*. UMco; Slovenska kinoteka.

- » Buić, M., & Jerman, B. (ur.). (2024). *Multimedijsko ustvarjanje: priročnik*. Kulturno izobraževalno društvo Pina.
- » Chion, M. (2000). *Glasba v filmu*. Slovenska kinoteka.
- » Curk, J. (2011). *Ideje za poučevanje psihologije s filmom [priročnik]*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Deleuze, G. (2015). *Podoba-gibanje*. Studia humanitatis.
- » Deleuze, G. (2020). *Podoba-čas*. Studia humanitatis.
- » Elsaesser, T., & Hagener, M. (2015). *Teorija filma: uvod skozi čute*. Slovenska kinoteka.
- » Field, S. (2015). *Scenarij: temelji scenarističnega pisanja – korak za korakom od zamisli do zaključenega scenarija*. UMco.
- » Freljh, T. (ur.). (1980). *Film: med sanjami in resnico*. Mladinska knjiga.
- » Giannetti, L. (2008). *Razumeti film*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Jameson, F. (2011). *Filmska kartiranja*. Slovenska kinoteka.
- » Jesenšek, M. (2015). *Slovenski film v sliki, glasbi in besedi*. Gimnazija Franca Miklošiča.
- » Kracauer, S. (2017). *Filmska čitanka*. Slovenska kinoteka.
- » Levi, P. (2011). *Razpad Jugoslavije na filmu*. Slovenska kinoteka; Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- » McKee, R. (2008). *Zgodba: substanca, struktura, stil in načela scenarističnega pisanja*. UMco.
- » Meden, J. (2021). *Kaj je kinoteka?: nekaj pogledov na ohranjanje in prikazovanje filmske dediščine v 21. stoletju*. Slovenska kinoteka.
- » Pelko, S. (2006). *Podoba misli*. Študentska založba.
- » Peršin, G., Reichenberg, M., & Rutar, D. (2006–2007). *Vzgajanje pogleda (1–3)*. Matična knjižnica Kamnik.
- » Petkovič, B., Zornik, J., Černec, J., & Babić, N. (b. d.). *Naj se vidi: priročnik za dokumentariste*. Društvo zaveznikov mehkega pristanka – DZMP.
- » Prassel, I. (2012). *Filmografija slovenskega animiranega filma 1952–2012 = Filmography of Slovenian animated film 1952–2012*. Slovenska kinoteka.
- » Reichenberg, M. (2013). *Poslušajmo filme: filmska glasba skozi žanre in druge svetove*. UMco.
- » Robar-Dorin, F. (2008). *Resničnost in resnica v dokumentarnem filmu: razvoj in dosežki neumišljenega filma v svetu in doma*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Rudolf, M. (2013). *Ko beseda podoba najde: slovenska literatura in film v teoriji in praksi*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Rugelj, S. (ur.). (2011). *Filmografija slovenskih celovečernih filmov 1931–2010 = Filmography of Slovenian feature films 1931–2010*. UMco; Slovenska kinoteka.

- » Stanković, P. (2013). *Zgodovina slovenskega celovečernega igranega filma. 1: Slovenski klasični film (1931–1988)*. Fakulteta za družbene vede; Založba FDV.
- » Stanković, P. (2020). *Zgodovina slovenskega celovečernega igranega filma. 2: Preporod slovenskega filma (1988–2004)*. Fakulteta za družbene vede; Založba FDV.
- » Šprah, A. (2010). *Prizorišče odpora: sodobni dokumentarni film in zagate postdokumentarne kulture*. Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- » Šprah, A. (2011). *Vračanje realnosti: novi realizem v sodobnem filmu*. Slovenska kinoteka.
- » Šprah, A. (ur.). (2012). *Matjaž Klopčič: eseji in pričevanja*. Slovenska kinoteka.
- » Šprah, A. (ur.). (2012a). *Prekletstvo iskanja resnice: filmska ustvarjalnost in teorija Živojina Pavlovića*. Slovenska kinoteka.
- » Šprah, A. (2013). *Neuklonljivost vizije: politični dokumentarni film po drugi svetovni vojni*. Slovenska kinoteka.
- » Štefančič, M. Jr. (2016). *Slovenski film 2.0: kritična enciklopedija slovenskega celovečernega filma 1991–2016*. UMco.
- » Štefančič, M. Jr. (2020). *Če umrem, preden se zbudim: klasično obdobje filma noir – 250 esejev o noči sveta*. UMco.
- » Štefančič, M. Jr. (2021). *Zadnji film 2.0: vzpon in propad novega Hollywooda – razširjena, dopolnjena, revidirana in obogatena izdaja*. UMco.
- » Štempihar, M. (2020). *Eseji iz kritične pedagogike: o solidarnosti in skrbi za obče dobro v neoliberalnem svetu*. Sophia.
- » Tarkovski, A. (1997). *Ujeti čas: razmišljanja o filmu*. EWO.
- » Thompson, K., & Bordwell, D. (2009). *Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja*. UMco; Slovenska kinoteka.
- » Villain, D. (2000). *Montaža*. Slovenska kinoteka.
- » Vrabec, M., Težak, S., & Borčič, M. (1978). *Metode filmske vzgoje*. Univerzum.
- » Vrdlovec, Z. (ur.). (1987). *Lekcija teme*. Državna založba Slovenije.
- » Vrdlovec, Z. (ur.). (1989). *Filmska komedija*. Revija Ekran.
- » Vrdlovec, Z. (2014). *Zgodovina filma na Slovenskem: 1896–2011*. UMco.
- » Zorman, B. (2009). *Sence besede: filmske priredbe slovenske literature (1948–1979)*. Univerza na Primorskem; Znanstveno-raziskovalno središče; Založba Annales; Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- » Žižek, S. (1988). *Pogled s strani*. Revija Ekran.
- » Žun, K. (2014). *Kino zemljevid: zemljevid ljubljanskih kino prizorišč*. Javni zavod Kinodvor.odvor.

Članki in drugi prispevki

- » Arčon Triler, N. (2020). *Filmska vzgoja v osnovni šoli*. Didakta, 30(208), 30–33.
- » Dolmark, J. (2011). *Uvajanje filma v šole: vzgoja filmskega duha in pogleda: ob deseti obletnici rednega pouka filma na novogoriški dramsko-filmski gimnaziji*. Ekran: revija za film in televizijo, 48(6), 20–21.
- » Kelbl, B. (2012). *Giblјive slike – postani režiser*. Revija PIL, 65(1).
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/di1nf0b>
- » Kino! (2015). 25/26. Društvo za širjenje filmske kulture Kino! (tematska številka revije posvečena mladinskemu filmu in teoriji filmske vzgoje).
- » Krajnc, M., & Šprah, A. (ur.). (2019). *100 let Franceta Štiglica: program prireditvev in izhodišč za filmsko-vzgojne dejavnosti*. Slovenski filmski center; Slovenska kinoteka.
- » Kreačič, G. (1996). *Metodika pouka filmske vzgoje: prevod (in priredba)*. Didakta, 5(28/29), 32–37.*
- » Krejan, A. (2014). *Film pri fiziki in fizika v filmu*. Fizika v šoli, 19(2), 122–126.*
- » Kroflič, R. (2007). *Vzgojna vrednost estetske izkušnje*. Sodobna pedagogika, 58(3), 12–30.*
- » Peštaj, M., & Slatinšek, P. (2008). *Filmska vzgoja*. V N. Požar Matijašič & N. Bucik (ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju – popotnica 21. stoletja*. Pedagoški inštitut.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/o0q42niotnica.pdf>
- » Petek, P. (2021). *Filmska vzgoja in medkulturni dialog*. Vpogled: revija za književnost, 17(23), 220–227.*
- » *Poglej si z novimi očmi! Vodnik za poučevanje tri- do enajstletnih otrok o filmu in televiziji, namenjen vzgojiteljem, učiteljem in staršem*. (2006). UMco.
- » Repše, H. (2009). *Zbornik Slon: zbornik o vzgoji in izobraževanju na področju animiranega filma*. Društvo za oživiljanje zgodbe 2 koluta; Javni zavod Kinodvor. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/srr75wq>
- » Slatinšek, P. (2013). *Priročnik za gledanje kakovostnih filmov za otroke in mlade*. V D. Lavrenčič Vrabec & I. Mlakar (ur.), *Ekvilibristika branja: Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2013*. Mestna knjižnica Ljubljana. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/35f2oau7843>
- » Slatinšek, P. (2014). *Aktualna vprašanja v filmski vzgoji*. Medijska vzgoja in produkcija, 7(3), 16–20.*
- » Šprah, A. (2007). *Filmski koncepti v vzgojno-izobraževalnem procesu*. Šolsko polje: revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja, 18(5/6), 101–129.*
- » Šprah, A. (2016). *Kino-katedra za pedagoge v Slovenski kinoteki*. Andragoška spoznanja, 22(3), 7–20.*
- » Štemberger, T. (ur.). (2018). *Oblikovanje inovativnih učnih okolij = Constructing innovative learning environments*. Založba Univerze na Primorskem.
- » Štempihar, M. (2009). *Film kot učno gradivo za filozofiranje z otroki*. FNM: filozofska revija za učitelje filozofije, dijake in študente, 16(1/2), 74–80.*
- » Štrajn, D. (2002). *Vzgoja pogleda: vzgoja filmskega duha*. Ekran: revija za film in televizijo, 39(7/8), 30–32.*

- » Zorman, B. (2018). *Vključevanje filmske vzgoje v vzgojno-izobraževalne ustanove*. V T. Štemberger (ur.), *Oblikovanje inovativnih učnih okolij = Constructing innovative learning environments* (pp. 321–333). Založba Univerze na Primorskem.
- » Zorman, B. (2019). *Pogledi nekaterih učiteljev, vključenih v projekt Razumevanje filma, na filmsko vzgojo. Kino!*, 39, 121–135, 234–235.*
- » Zorman, B. (2020). *Obraz v velikem planu in pripovedna transparentnost*. *Primerjalna književnost*, 43(1), 75–95.*
- » Žagar, J. (2011). *Giblјive podobe – film pri pouku zgodovine v gimnazijah = Moving images – film in history lessons in general secondary schools*. V D. Trškan (ur.), *Trojarjev zbornik* (pp. 299–308). Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Strokovna literatura za praktičen modul predmeta film

Scenarij in režija

- » Field, S. (2015). *Scenarij*. Ljubljana: UMco.
- » Howard, R., & Mabley, E. (2017). *Orodja scenaristike: Scenaristov vodič po tehnikah in elementih pisanja scenarija*. Ljubljana: AGRFT.
- » Marčetič, L., Luzar, M., Prosenc, S., Hočevnar, M., Premrov, J., & Srebotnjak, M. (2023). *Scenaristični vodnik: Kako pravilno oblikovati scenarij ter sebi in filmski ekipi poenostaviti življenje* [Elektronska izdaja]. Ljubljana: Društvo slovenskih režiserjev in režiserk.
- » McKee, R. (2008). *Zgodba*. Ljubljana: UMco.
- » Proferes, N. (2005). *Film directing fundamentals*. Oxford: Focal Press.

Snemanje in montaža

- » Čok, R. (2014). *Kako ujeti gibljive podobe: Fotografija v filmu in videu; Filmska in videomontaža*. Ljubljana: UMco.
- » Čučkov, Z. (2007). *Osnove filmske in televizijske montaže*. Ljubljana: Radio-televizija Slovenija
- » Figgis, M. (2008). *Kako narediti film z digitalno tehnologijo: Priročnik za filmske zanesenjake*. Ljubljana: UMco, Slovenska kinoteka.
- » Goetz, A. (2016). *Animirajmo! Priročnik za animirani film v vrtcih in šolah*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- » Grove, E. (2010). *130 projektov za uvod v snemanje filmov*. Ljubljana: UMco, Slovenska kinoteka.
- » Villain, D. (2000). *Montaža*. Ljubljana: Slovenska kinoteka.
- » Tarkovskij, A. (1997). *Ujeti čas: razmišljanja o filmu*. EWO.

- » Reichenberg, M. (2015). *Poslušajmo filme: Filmska glasba skozi čas, ki se je prerasel*. Ljubljana: Samozaložba.

FILMSKA IZRAZNA SREDSTVA

- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
- Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
- Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
- Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
- Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
- Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.
- Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplifikacijaun.zrss.si/api/link/6v5qj18>
- Bosnič, T. (ur.). (2012). Film v razredu [Dva medija]. Gimnazija Bežigrad.
- Brunej, M. in Žibert, M. (2016). Video za začetnike 1: Osnove snemanja in montaže. Založba Primus.
- Brunej, M., in Žibert, M. (2017). Video za začetnike 2: Različni formati videa. Založba Primus.
- Buič, M., in Jerman, B. (ur.). (2024). Multimedijско ustvarjanje: priročnik. Kulturno izobraževalno društvo Pina.
- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Čok, R. (2014). Kako ujeti gibljive podobe. UMco.
- Čučkov, Z. (2007). Osnove filmske in televizijske montaže. Radio televizija Slovenija.
- Figgis, M. (2008). Kako narediti film z digitalno tehnologijo: priročnik za filmske zanesenjake. UMco, Slovenska kinoteka.
- Grove, E. (2010). 130 projektov za uvod v snemanje filmov. UMco, Slovenska kinoteka.
- Petkovič, B., Zornik, J., Černec, J., in Babič, N. (2014). Naj se vidi: priročnik za dokumentariste. Društvo zaveznikov mehkega pristanka – DZMP.
- Villain, D. (2000). Montaža. Slovenska kinoteka.
- Vrdlovec, Z. (ur.). (1987). Montaža: [izbor predavanj z Jesenske filmske šole, 24.-27.novembra 1986]. Revija Ekran.
- Vrdlovec, Z. (ur.). (1987). Lekcija teme. Državna založba Slovenije.

FILMSKA PRIPOVED

- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
- Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
- Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
- Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
- Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
- Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.
- Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplikacija.unzr.si/api/link/6y5qj18>
- Bonitzer, P. (1985). Slepo polje. Studia humanitatis.
- Bordwell, D. (2012). Pripoved v igranem filmu. Umco, Slovenska kinoteka.
- Popek, S. (ur.). (1999). Dokumentarni film / 8. mednarodni kolokvij filmske teorije in kritike [tudi] Jesenska filmska šola 1998. Slovenska kinoteka, Revija Ekran.
- Robar-Dorin, F. (2008). Resničnost in resnica v dokumentarnem filmu: razvoj in dosežki neumišljenega filma v svetu in doma. Umco, Slovenska kinoteka.
- Rudolf, M. (2013). Ko beseda podoba najde: slovenska literatura in film v teoriji in praksi. Ljubljana, UMco, Slovenska kinoteka.
- Šprah, A. (2010). Prizorišče odpora: sodobni dokumentarni film in zagate postdokumentarne kulture. Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- Šprah, A. (2013). Neuklonljivost vizije: politični dokumentarni film po drugi svetovni vojni. Slovenska kinoteka.
- Vrdlovec, Z. (ur.). (1987). Lekcija teme. Državna založba Slovenije.
- Zorman, B. (2020). Obraz v velikem planu in pripovedna transparentnost. Primerjalna književnost, 43(1), 75–95.

FILMSKA OBDOBJA - NEMI IN ZVOČNI FILM

- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
- Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
- Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
- Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
- Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
- Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.

Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplifikacijaun.zrss.si/api/link/6v5qj18>

Šimenc, S., Furlan, S., Mikuž, J., in Nedič, L. (1995). Karol Grossmann. Slovenski gledališki in filmski muzej.
Krajnc, M (ur.). (2023). Oktobrska revolucija in zgodnjesovjetski film. Slovenska kinoteka.

STUDIJSKI, ZVEZDNIŠKI IN ŽANRSKI SISTEM

Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.
Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplifikacijaun.zrss.si/api/link/6v5qj18>

Deleuze, G. (2015) Podoba-gibanje. Studia humanitatis.
Deleuze, G. (2020) Podoba-čas. Studia humanitatis.
Field, S. (2015) Scenarij: temelji scenarističnega pisanja: korak za korakom od zamisli do zaključenega scenarija. Umco.
McKee, R. (2008). Zgodba: substanca, struktura, stil in načela scenarističnega pisanja. Umco.
Novak, I. in Krečič, J. (ur.). (2013). Zadeva Lubitsch. Slovenska kinoteka, Društvo za teoretsko psihoanalizo.
Petrić, V. (1971). Pregled filmskih zvrsti in žanrov. Scena.
Štrajn, D. (1989). Melodrama: žanr sreče in obupa. Revija Ekran.
Reichenberg, M. (2019). Filmski žanri. Del 1, Drama, grozljivka, komedija, vestern. Kulturni center.
Reichenberg, M. (2024). Filmski žanri. Del 2, Muzikal, znanstvena fantastika, kriminalka, zgodovinski in vojni film. Kulturni center.
Štefančič, M. jr. (2020). Če umrem, preden se zbudim: klasično obdobje filma noir: 250 esejev o noči sveta. Umco.
Vrdlovec, Z. (ur.). (1989). Filmska komedija. Revija Ekran.

FILMSKA GIBANJA

- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
- Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
- Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
- Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
- Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
- Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.
- Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/6y5qj18>
- Bazin, A. (2010) Kaj je film?. Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- Levi, P. (2011). Razpad Jugoslavije na filmu. Slovenska kinoteka, Društvo za širjenje filmske kulture Kino!.
- Močnik, V. (2023). Živojin Pavlovič. Slovenska kinoteka.
- Popek, S. in Šprah, A. (ur.). (2002). Drugi film "tretjega sveta" / 12. mednarodni kolokvij filmske teorije in kritike [tudi] Jesenska filmska šola 2001. Slovenska kinoteka, Revija Ekran. Stanković, P. (2013). Zgodovina slovenskega celovečernega igranega filma: 1, Slovenski klasični film (1931–1988). Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
- Stanković, P. (2020). Zgodovina slovenskega celovečernega igranega filma. [2, Preporod slovenskega filma (1988–2004)]. Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
- Šprah, A. (2011). Vračanje realnosti: novi realizem v sodobnem filmu. Slovenska kinoteka.
- Šprah, A. (ur.). (2012a). Prekletstvo iskanja resnice: filmska ustvarjalnost in teorija Živojina Pavloviča. Slovenska kinoteka.
- Štefančič, M. jr. (2021). Zadnji film 2.0: vzpon in propad novega Hollywooda: razširjena, dopolnjena, revidirana in obogatena izdaja. Ljubljana, UMco.
- Vrdlovec, Z. (2014). Zgodovina filma na Slovenskem: 1896–2011. UMco.

FILM IN DRUŽBA

- Bedenik, B. (2016). Aplikativni vidiki filmske vzgoje pri pouku sociologije v gimnaziji: magistrsko delo. Univerza v Mariboru. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/siahd77>
- Feminizem v kinu. (2016). (Tematski blok revije posvečen feminizmu v filmu). Ekran, 53(4), 32–50.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f02daa9>
- Štempihar, M. (2020). Eseji iz kritične pedagogike: o solidarnosti in skrbi za obče dobro v neoliberalnem svetu. Sophia.

SPREJEMANJE FILMA

- Chion, M. (2000) Glasba v filmu. Slovenska kinoteka.
- Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dimec, M., Šprah, A., in Bevk, A. (2019). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo: Zgodovina in teorija gledališča in filma. Državni izpitni center.
- Elsaesser, T., in Hagener, M. (2015) Teorija filma: uvod skozi čute. Slovenska kinoteka.
- Jovanović, J. (2008). Uvod v filmsko mišljenje. UMco.
- Kavčič, B., in Vrdlovec, Z. (1999). Filmski leksikon. Modrijan.
- Krajnc, M. (2012). Osnove filmske ustvarjalnosti: izobraževalno gradivo za srednje šole. Slovenska kinoteka.
- Pelko, S. (2014). Filmski pojmovnik za mlade. Aristej.
- Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.
- Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.
<https://aplikacija.unzr.si/api/link/6y5qj18>
- Banko, A., in Šturm, A. (ur.). (2023). Mi gledamo film, film gleda nas. Slovenska kinoteka.
- Baskar, N., in Petek, P. (ur.). (2014). Fenomenologija filma: tradicije in novi pristopi. Slovenska kinoteka.
- Baskar, N., Nedoh, I., in Šturm, A. (ur.). (2021). Silvan Furlan: človek za film. Slovenska kinoteka.
- Daney, S. (2001). Filmski spisi. Slovenska kinoteka.
- Dolmark, J. (2012). Tkanje pogledov. Slovenska kinoteka.
- Jesenšek, M. (2015). Slovenski film v sliki, glasbi in besedi. Gimnazija Franca Miklošiča.
- Vrdlovec, Z. (ur.). (1988). 40 udarcev: slovenska filmska publicistika o slovenskem in jugoslovanskem filmu v obdobju 1949-1988. Slovenski gledališki in filmski muzej.
- Bergala, A. (2016). Vzgoja za film: razprava o poučevanju filma v šolah in drugih okoljih. Društvo za širjenje filmske kulture Kino!, Membrana.
- Borčič, M. (1997). Z glavo ob zid: filmska vzgoja včeraj - za danes in jutri [zbirka zapisov o filmski vzgoji]. Infomedia 3 filming.
- Kino! (2015). 25/26. Društvo za širjenje filmske kulture KINO!. (Tematska številka revije Kino!, posvečena mladinskemu filmu in teoriji filmske vzgoje)
- Krajnc, M. (ur.) (2022). Filmska kultura v šolski praksi: izhodišča in metode poučevanja filma. Slovenska kinoteka.
- Peršin, G., Reichenberg, M. in Rutar, D. (2006-2007). Vzgajanje pogleda. (1-3). Matična knjižnica, Kamnik.
- Rutar, D., Pavlič Škerjanc, K., Rutar Ilc, Z., Plevnik, P., Mikulan, P., Baškarad, S., Justin Jerman, M., Podgornik, J., Železnik, J., Burger, B., Krevs, M., Adam, A., Likar Cerc, A., Krašovec, D., Reichenberg, M., in Borčič, M. (2012). Film pri pouku: prakse in izzivi. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Štrajn, D., Rački, T., Muratović, A., Vogelcnik, E., in Murnik, C. (2017). Priročnik za filmsko dejavnost: realnost virtualnega: pogledi na sodobno filmsko vzgojo; ur. Peter Milovanović Jarh. Študijski center JSKD, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

SODOBNA FILMSKA PRODUKCIJA IN DISTRIBUCIJA

Cook, P. (ur.). (2007). Knjiga o filmu: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.

Thompson, K., in Bordwell, D. (2009). Svetovna zgodovina filma: tretja izdaja. UMco, Slovenska kinoteka.

Dostop do digitalnih verzij vseh letnikov revije Ekran na portalu Digitalna knjižnica Slovenije- dLib.si.

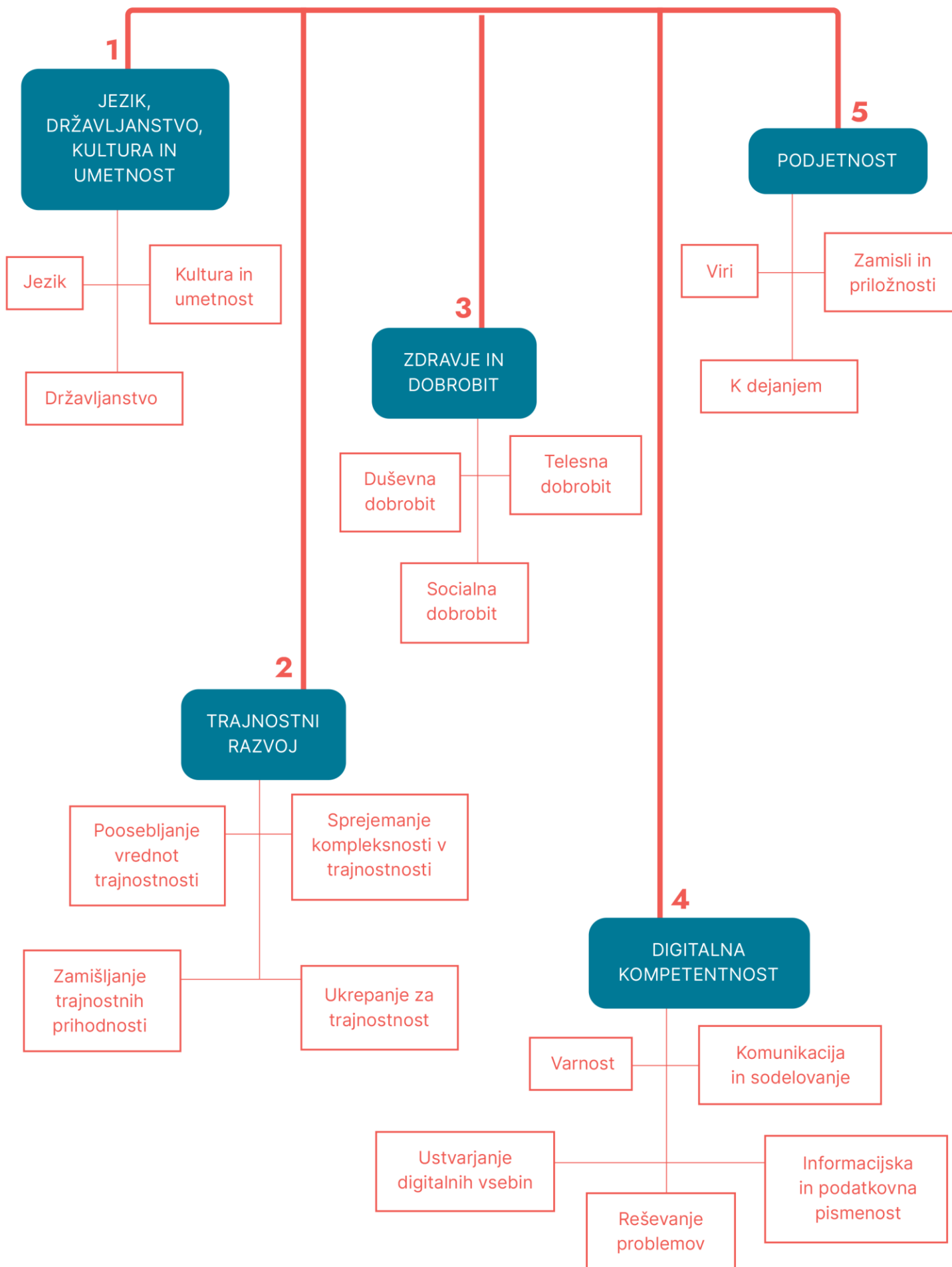
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/6y5qj18>

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.